

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koheesiorahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1084/2006 kumoamisesta”

COM(2011) 612 final – 2011/0274 COD

(2012/C 191/07)

Esittelijä: **Carmelo CEDRONE**

Euroopan parlamentti päätti 25. lokakuuta 2011 ja neuvosto 27. lokakuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 177 ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus koheesiorahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1084/2006 kumoamisesta

COM(2011) 612 final – 2011/0274 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjako antoi lausuntonsa 3. huhtikuuta 2012.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25.–26. huhtikuuta 2012 pitämässään 480. täysistunnossa (huhtikuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 180 ääntä puolesta ja 9 vastaan 7:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja ehdotukset

1.1 ETSK kannattaa periaatteessa lähestymistapaa, jota komissio soveltaa uudessa ehdotuksessa koheesiorahastoasetukseksi, ja erityisesti pyrkimyksiä yhdenmukaistaa eri rahastojen menettelyt yleisasetuksessa säädettyjen mukaisiksi. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota (jäljempänä mainittaviin) ongelmakohtiin, jotka olisi selvitettävä tarkemmin ja korjattava, etenkin kun otetaan huomioon, millaisessa tilanteessa EU on finanssi- ja valtionvelkakriisin takia.

1.2 Komitea pitää kuitenkin myönteisenä, että rahastoa voidaan hyödyntää uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja jakelun sekä energiatehokkuuden edistämiseen, ympäristönsuojelun ja ilmastomuutokseen sopeutumisen edistämiseen, biodiversiteetin ennallistamiseen ja kaupunkiympäristön uudistamiseen. Tämä voi vaikuttaa myönteisesti muihin aloihin, kuten matkailuun. Kaikki nämä ovat kestävästä kehitystä edistäviä tekijöitä.

1.3 ETSK pitää tärkeänä, että komissio on päättänyt näin kriisiaikana vähentää toimenpiteitä ja keskittyä tiettyihin aihepiireihin. Siten voidaan vähentää merkittävästi tuhlausta, keskittää voimavarat tiettyihin toimiin sekä vahvistaa kerrannais- ja veto-vaikutuksia kasvun ja työllisyyden edistämiseksi.

1.4 ETSK kannattaa ehdotusta Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevan hankkeen rahoittamisesta, mutta siitä ei pidä muodostaa omaa erityistä rahastoaan, sillä tämä voisi johtaa tarpeettomiin päällekkäisyyksiin.

1.5 Lisäksi ETSK on hyvin huolissaan ehdollisuusperiaatteesta (etenkin makrotaloudellisista ehdoista) esitetyistä ehdotuksista ja suhtautuu niihin varauksellisesti. Ehdollisuus ei saa pohjautua rankaisumentaliteettiin tai olla ojennuskeino, vaan sen perustana tulee olla vastuullisuus ja palkitseminen, jotta ei heikennetä ja kyseenalaisteta lähentymistavoitetta.

1.6 ETSK katsoo, että erilaisten rahastojen koordinoitua sekä koko koheesiopolitiikan ja EU:n muun talouspolitiikan – myös YMP:n – keskinäistä koordinoitua on ehdottomasti parannettava vahvistetussa yhteisen finanssipolitiikan kehityksessä. Tämä tuottaisi kerrannaisvaikutuksia ja tehostaisi investointeja. Olisi päädyttävä tarkoituksenmukaisesti siihen, että talouspoliittista – myös koheesiopolitiikkaan liittyvää – yhteistyötä lujitetaan, jotta tuloksena olisi ainakin euroalueen ”yhteinen taloushallinto”, jota ETSK on vaatinut moneen otteeseen. Joulukuussa 2011 pidetyssä huippukokouksessa ei vielä ratkaistu tätä kysymystä, mikä oli virhe.

1.7 Lisäksi on parannettava komission, jäsenvaltioiden ja alueiden välistä – nykyisin epätasapainoista – institutionaalista kumppanuutta, jossa komission olisi jälleen omaksuttava tukijan ja opastajan rooli. Kumppanuuden jokaiseen vaiheeseen tulee nivoa yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa määritelty kumppanuus, joka vielä nykyään jää usein luonteeltaan neuvojen antamiseksi tai tiedon jakamiseksi. Tulee määrittellä EU:n laajuisesti sovellettavat käytännössäannöt sekä parametrit kumppanuuden tuottaman lisäarvon määrittämiseksi.

1.8 ETSK pitää ehdottoman ensisijaisena koheesiorahastoon ja kaikkiin rakennerahastoihin liittyvien toimien yksinkertaistamista kaikissa vaiheissa etenkin vähentämällä hallinnollista

taakkaa niin, että määritellään tietyntyyppisille hankkeille mahdollisesti kiinteä tukimäärä. Joka tapauksessa olisi sovellettava kertaluonteisuuden periaatetta.

1.9 Koheesiopolitiikka on kriisistä eniten kärsiville jäsenvaltioille yksi tärkeimmistä käytettävissä olevista välineistä sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen eriarvoisuuden vähentämiseksi sekä kasvun elvyttämiseksi ja sen pysyvyyden varmistamiseksi.

1.10 **Yhteisrahoitus.** Yhteisrahoituskriteereitä tulee arvioida tarkemmin ja tarkistaa, sillä ne tulisi kytkeä alueellisten yhteisöjen tosiasialliseen taloustilanteeseen, jotta heikoimmassa asemassa olevat eivät jäisi paitsi kaikesta rahoituksesta.

1.11 ETSK katsoo, että nykyisessä tilanteessa, joka on sidoksissa uudistuksiin ja velkasaneeraukseen ja pohjautuu kaksijakoiseen politiikkaan (ensin tiukat säästötoimet pelotteena, sitten kasvu), ei ole mahdollisuuksia harjoittaa investointi- ja kasvupolitiikkaa. Komitea katsoo myös, että kasvun ja tiukkojen säästöjen olisi edettävä käsi kädessä. Koheesiopolitiikkaa kannattaisikin kehittää tähän suuntaan, ja sen avulla voitaisiin esimerkiksi tukea tekniikkaan vahvasti suuntautuneita yrityksiä, jotka vaikuttavat voimakkaasti nuorten työllisyyteen.

1.12 ETSK:n mielestä EU:ssa harjoitettava talouspolitiikka (ankarat säästöt, maiden talousrajoitteet, EU:n talousarvion rajat, finanssipoliittinen sopimus, EKP:n rajat jne.) on johtamassa taantumaa, jolla voi olla ennakoimattomia vaikutuksia. Tarvitaisiin kuitenkin juuri päinvastaisia toimia: vähintäänkin samanaikaisesti – ellei aivan ensimmäiseksi – olisi tuettava kasvua ja työllisyyttä tekemällä kunnianhimoisempi ja vahvempi ehdotus. Tämän suuntaista kehitystä voidaan tukea merkittävästi juuri rakennerahastojen (ja tilapäisesti osittain myös YMP:hen liittyvien rahastojen) avulla, kuten todettiin myös 30. tammikuuta 2012 pidetyssä huippukokouksessa, vaikkakin rajoitetusti.

1.12.1 Tulee siis käynnistää eurooppalainen kasvusuunnitelma (*New Deal*)⁽¹⁾ mittavine kohdennettuine hankkeineen, joihin osallistuu EU:n talouden melko pikaiseen elvyttämiseen pysyviä avainaloja. Suunnitelman tulisi katsoa täydentävän Eurooppa 2020 -strategiaa, jolla pyritään ennemminkin keskipitkän aikavälin tuloksiin. Suunnitelmasta voidaan todeta seuraavaa:

— Se voidaan rahoittaa ottamalla välittömästi käyttöön vuosilta 2007–2013 yli jäävät määrärahat ja niiden lisäksi heti kun mahdollista osa vuosiksi 2014–2020 kaavailuista määrärahoista tietyksi ajaksi.

— Se voidaan panna toimeen heti toteutettavissa olevien hankkeiden avulla soveltaen nopeutettua, toissijaisuusperiaatteen pohjautuvaa menettelyä tai muuttamalla nykyisiä asetuksia ”tilapäisesti” radikaalilla tavalla niin, että ne mahdollistavat suunnitelman nopean täytäntöönpanon.

(1) Ks. ETSK:n lausunto ”Talouskasvu ja valtionvelka EU:ssa: kaksi innovatiivista ehdotusta”, EUVL C 143, 22.05.2012, s. 10).

— Suunnitelmaa voidaan tukea ja vahvistaa EIP:n toimilla laskemalla liikkeeseen joukkovelkakirjoja (uuden asetuksen 87 artikla). Näin saataisiin aikaan sijoituksiin kohdistuvia kerrannaisvaikutuksia, sillä toimenpide houkuttelisi pääomaa unionin ulkopuolelta ja vaikuttaisi myönteisesti valtionvelkoihin ja euroon vahvistaen sitä.

1.12.2 Tätä kasvusuunnitelmaa olisi sovellettava samoin kriiteerein ainakin tulevan ohjelmakauden ensimmäisten kolmen vuoden ajan.

2. Johdanto

2.1 ETSK on kiinnittänyt useissa aiemmissa lausunnoissaan huomiota taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen tähtäävän politiikan sekä yhteisvastuun periaatteisiin ja merkitykseen sellaisina kuin ne on kirjattu perussopimuksiin. Niihin on viitattu usein myös komission asiakirjoissa.

2.1.1 Kyseiset periaatteet ovat nyt ajankohtaisempia kuin koskaan, ja nykyään niihin kohdistuu ehkä ennennäkemättömän suuria uhkia, joiden veroisia ei aiheuttanut edes laajentumispolitiikka, jonka yhteydessä EU:n vanhat jäsenvaltiot pelkäsivät menettävänsä varoja ja uudet jäsenvaltiot kantoivat huolta siitä, etteivät ne saa riittävästi rahoitusta voidakseen vastata koheesiavaatimuksiin.

2.2 Komitea pitää kuitenkin myönteisenä, että komissio on pyrkinyt ottamaan huomioon erilaiset asetusten muuttamiseen liittyvät taustatekijät, kuten ehdotuksen EU:n tulevasta talousarviosta, Eurooppa 2020 -strategian ja valtionvelkakriisin, johon on jouduttu sisämarkkinoiden ja niiden myötä myös unionin olemassaolon kovalle koetukselle panevan finanssikriisin jälkeen.

3. Uusi koheesiopolitiikka: tausta, ongelmakysymykset, huomiot ja strategiset näkökohdat

3.1 Kuten tiedetään, komissio on hyväksynyt kesäkuun 2011 jälkeen monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuspaketin, joka muodostaa pohjan EU:n rahoitukselle vuosina 2014–2020. Kehyksen on tarkoitus edistää ensisijaisesti Eurooppa 2020 -strategiaa, ja siihen liittyen saataneen talousarvion ulkopuolista lisärahoitusta mahdollisesti esim. EIP:n kautta (hankejoukkolainat ja/tai euro-obligaatiot).

3.2 Lisäksi tulee ottaa huomioon, että monet jäsenvaltiot joutuvat taluskriisin takia toteuttamaan hyvin ankaria tervehdyttämistoimenpiteitä ja sen vuoksi jäädyttämään julkiset ja yksityiset infrastruktuuri-investoinnit, millä on vakavia seurausvaikutuksia kasvuun ja työllisyyteen. Suunnitteluvaiheessa jäsenvaltiot päätyvät myös suosimaan ”kansallisia hankkeita” rajatylittävien, eurooppalaista lisäarvoa tuottavien hankkeiden sijasta.

3.3 Tausta, jota vasten uusista koheesiopolitiikkaa koskevista asetuksista keskustellaan, on siis hyvin erityinen ja poikkeuksellinen, ja siihen olisi asennoiduttava tämä tosiseikka huomioiden. Olisi esimerkiksi arvioitava, pidetäänkö koheesiopolitiikka näin sirpaleisena ja onko ehtojen asettaminen riittävää ja järkevää koheesion parantamiseksi ja kriisistä eniten kärsivien jäsenvaltioiden auttamiseksi.

3.4 Koska unioni on äärimmäisissä vaikeuksissa ja kasvun edistämiseksi on vain vähän resursseja, olisi ehkä parempi sitä vastoin pidettyä juoksemasta asetusten ja valvonnan perässä; niiden määrä olisi puolitettava, jotta jo käynnistetyt hankkeet voidaan saattaa päätökseen. Resursseja tulee hyödyntää ja järjestää uuden eurooppalaisen kasvusuunnitelman, eurooppalaisen *New Dealin* (2), avulla.

3.5 Ellei EU:n nykyiseen strategiaan – johon 8.–9. joulukuuta 2011 pidetyssä huippukokouksessa ei puututtu – tehdä radikaaleja muutoksia, myös koheesiopolitiikka muuttuu perinpohjaisesti. Kaikkein huolestuttavinta on, ettei se pysty enää täyttämään ensisijaista tehtävänsä, joka on EU:n alueiden välisten taloudellisten ja sosiaalisten erojen pienentäminen, vaan erot tulevat päinvastoin kasvamaan julkistalouden alijäämän pienentämiseen tähtäävien politiikkojen taantumavaikutusten takia. EU tarvitsisikin radikaalia muutosta ja yhtenäistä taloushallintoa.

3.6 ETSK:n päähuomiot menettelytavoista, joita komissio esittää ehdotuksessaan koheesiopolitiikan hoitoa vuosina 2014–2020 koskevien asetusten uudistamisesta etenkin kaikkiin yhteisen strategiakehyksen rahastoihin sovellettavien yhteisten säännösten osalta, ovat seuraavat:

3.6.1 Yhteisen strategiakehyksen määrittely: ETSK odottaa tilaisuutta tarkastella yhteistä strategiakehystä käsittelevää uutta ehdotusta, joka komission on määrä esittää vuonna 2012. Toistaiseksi on kuitenkin määrittelemättä mm. Eurooppa-neuvoston 7. joulukuuta 2011 koheesiopolitiikasta käymien keskustelujen perusteella, millä tavoin komissio aikoo nivoa ”älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevan unionin strategian tavoitteet – EAKR:n, koheesiorahaston, ESR:n, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston keskeisiksi toimenpiteiksi” (3).

3.6.1.1 ETSK on kiinnittänyt aiemmissa lausunnoissaan huomiota siihen, että koheesiopolitiikan ominaispiirteiden, jotka liittyvät EU:n jäsenvaltioiden sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseen, tulee säilyä ennallaan, vaikka sitä mukautetaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteisiin ja sen tulee olla yhdenmukainen kyseisten tavoitteiden kanssa.

3.6.1.2 Mainittujen tavoitteiden nivominen toisiinsa on keskeistä Eurooppa 2020 -strategian onnistumisen kannalta. Komissio ei ole kuitenkaan vielä tehnyt selväksi, miten yhteisen strategiakehyksen strategioiden ja kansallisella tasolla toteutettavien uudistusohjelmien yhteennivominen toteutetaan sujuvasti, koordinoitusti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

3.6.2 Kumppanuussopimus: ETSK yhtyy Euroopan parlamentin ja alueiden komitean esittämään näkemykseen, jonka

mukaan sopimus tulee neuvotella ensin jäsenvaltioiden ja alueiden kesken, ja jäsenvaltioiden tulee tämän jälkeen keskustella siitä komission kanssa.

3.6.2.1 ETSK korostaa, että jäsenvaltioiden kanssa käynnistetävissä neuvotteluissa tulee soveltaa komission ehdottamaa monitasoista hallintotapaa, mutta komitea kehottaa myös määrittelemään paremmin (jäsenvaltio- ja paikallistason) institutionaaliset toimijat, joiden on tarkoitus laatia ja allekirjoittaa kumppanuussopimukset komission kanssa, sekä laajentamaan kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistumista kyseisten asiakirjojen laadintaan.

3.6.3 Temaattinen keskittäminen: ETSK yhtyy komission ehdotukseen, jonka mukaan koheesiopolitiikan avulla rahoitettavien toimenpiteiden määrää tulee vähentää ja taloudelliset resurssit tulee keskittää strategisiin hankkeisiin, joiden katsotaan olevan ratkaisevan tärkeitä koheesion ja talouskehityksen jatkuudelle heikommin kehittyneillä alueilla, siirtymäalueilla ja kehittyneemmällä alueilla.

3.6.3.1 Niiden aihepiirien valinta, joihin tulevana seitsenvuotisen ohjelmakautena investoidaan, tulee jättää jäsenvaltioiden päätösvaltaan; päätös tulee tosin tehdä yhdessä komission kanssa sen jälkeen, kun on arvioitu tarkasti ehdotusten yhteneväisyyttä Eurooppa 2020 -strategian kanssa.

3.7 Ehdollisuus: ETSK toteaa, että tämä on yksi niistä kysymyksistä, joissa EU:n elinten (parlamentti, neuvosto, alueiden komitea jne.) näkemykset eroavat eniten komission ehdotuksesta, ja katsoo, ettei ehdollisuuden merkitystä, tarkoitusta ja soveltamistapaa ole selvitetty riittävästi. Osa ennakkoehtoja koskevista ehdotuksista on asianmukaisia ja niihin tulisi lisätä sosiaaliset ehdot, mutta ETSK ei sitä vastoin pidä hyväksyttävänä makrotaloudellisia ehtoja sellaisina kuin ne on esitetty.

3.7.1 Koska komission tulee taata, että rakennerahastovaroja käytettäessä noudatetaan unionin asetuksissa määriteltyjä periaatteita, tavoitteita ja määräaikoja, ETSK katsoo, että komission tulee tarkistaa ehdotustaan seuraavien huomioiden valossa:

- Ehdollisuus on väline, joka tulee suunnitella ja jota tulee kehittää metodologisesti niin, että jäsenvaltioita autetaan hyödyntämään resursseja komission määrittelemillä tavoilla. Sitä ei tule käyttää jäsenvaltioiden ”rankaisemiseen”.
- Ehdollisuusperiaatteita (ennakkoehdot, makrotaloudelliset ehdot) pohdittaessa päähuomio tulee siis kiinnittää toimenpiteisiin, joiden avulla jäsenvaltioita voidaan kannustaa parantamaan (tehostamaan) ja jouduttamaan EU:n keskiarvosta eniten poikkeaville alueille osoitettujen varojen hyödyntämistä.

(2) Ks. edellinen alaviite.

(3) COM(2011) 615 final – 2011/0276 COD.

— Komission tulee kiinnittää enemmän huomiota etenkin ohjelmien valmisteluvaiheeseen, jossa tehdään strateginen ohjelmatyö ja määritellään painopisteet sekä kansallisten elinten ja alueellisten elinten velvollisuudet aluekehitystavoitteisiin tähtäävässä toiminnassa. Komission olisi autettava maita ja alueita nykyistä aktiivisemmin varojen hyödyntämisessä.

— Huomiota tulee kiinnittää myös ennakkoehjojen tarkastamisvaiheeseen, jossa tulee varmistaa, että jäsenvaltioilla on tarvittavat edellytykset taata suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden noudattaminen koheesiopolitiikan toteutuksessa. ETSK haluaa tässäkin yhteydessä korostaa, että ehdollisuusperiaatetta tulee hyödyntää käypänä välineenä jäsenvaltioiden kannustamiseksi rakennerahastosäännösten asianmukaiseen soveltamiseen. Rankaisutoimia voidaan toteuttaa vain aivan poikkeuksellisissa tapauksissa, jos jäsenvaltio ilmeisesti ja toistuvasti pyrkii viivästyttämään komission vaatimia uudistuksia.

3.7.2 Mitä tulee makrotaloudelliseen ehdollisuuteen, ETSK yhtyy EP:n ja eräiden jäsenvaltioiden ilmaisemaan pelkoon siitä, että alueita ja unionin ohjelmien edunsaajia voitaisiin rangaista julkisen velan supistamiseen tähtäävien valtionhallinnon toimien puutteellisuuden tai tehottomuuden takia. Tulee löytää vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotta vastuu valtiotason finanssipolitiikasta ei lankeaisi alueellisille elimille ja toimijoille, jotka eivät voi vaikuttaa kyseisiin päätöksiin. Tätä varten olisi tehostettava jäsenvaltioiden välistä ja sisäistä koordinoitua.

3.8 Koheesiopolitiikassa tulee siis käsitellä ehdollisuuden lisäksi eräitä keskeisiä seikkoja, jotka koskevat kaikkia rahastoja. Näitä ovat erityisesti

- rahastojen koordinointi ja täydentävyys sekä rahastojen ja EU:n talouspolitiikan muiden alojen välinen koordinointi
- koheesiopolitiikkojen institutionaalinen yhteensovittaminen mm. tiiviimmän yhteistyön avulla
- menettelyjen ja säännösten – jotka ovat nykyisin monimutkaisia – huomattava yksinkertaistaminen kaikissa vaiheissa
- aito ja tuloksellinen sosioekonominen kumppanuus (institutionaalisen kumppanuuden lisäksi)
- yhteisrahoituksen mukauttaminen alueellisten yhteisöjen olosuhteiden perusteella
- komission roolin uudistaminen ja Euroopan tai makroalueiden kannalta merkittävien hankkeiden priorisointi

— varojen myöntäminen tehokkuuden ja vaikuttavuuden johdosta ("palkkiovaranto"); tämä saattaa lisätä hallintotaakkaa ja viivästyttää varojen ohjaamista välttämättömiin koheesiohankkeisiin

— arvonlisäveron sovellettavuus.

4. Koheesiorahaston päätavoitteet

4.1 Koheesiorahasto perustettiin vuonna 1993 niitä jäsenvaltioita varten, joiden bruttokansantulo (BKTL) on alle 90 prosenttia unionin keskiarvosta. Rahaston pääkohteita ovat liikenne- ja ympäristöinfrastruktuurit sekä energiatehokkuus ja uusiutuvat energiamuodot. Investointeja tehdään näin ollen Euroopan laajuisten liikenne- ja energiaverkkojen rakentamiseen sekä energiatehokkuuden, uusiutuvan energian käytön ja julkisen liikenteen edistämiseen.

4.2 Koheesiorahaston osuus kaikista koheesiopolitiikan menoista on noin 18 prosenttia, ja sen avulla toteutetaan kyseistä politiikkaa perussopimusten mukaisesti. On kuitenkin syytä korostaa, että tulokset ovat ulottuneet koheesiopolitiikkaa laajemmalle, sillä koheesiorahasto on hyödyttänyt investointeja edistämällä kasvua ja työllisyyttä rahastotoimien toteuttamisalueilla, vaikka hajanaisuus onkin ollut suurta rahoitettujen hankkeiden liian suuren määrän takia (1 192 hanketta vuosina 2000–2006).

4.3 Ehdotettu uusi asetus on sisällöltään varsin köyhä. Ehdotetussa 2 artiklassa määritellään vain rahaston toiminta-alat kahden luettelon avulla: toisessa mainitaan tukikelpoiset toimet ja toisessa – kummallista kyllä – toimet, joita ei rahoiteta. Tällaisia ovat esimerkiksi ydinvoimaloiden käytöstäpoisto ja asuntorakennuksiin liittyvät toimet. Ehdotetussa 3 artiklassa esitetään investointiprioriteetit: neljä toiminta-alaa, jotka eritellään tarkemmin selostamatta kuitenkaan, onko kyse pelkistä esimerkeistä vai määräyksistä, vaikka tällaiset tiedot joustavoittaisivat ja helpottaisivat varojen hyödyntämistä. Ehdotetussa 4 artiklassa ja siihen liittyvässä liitteessä käsitellään indikaattoreita.

4.4 Koheesiopolitiikka on kriisistä eniten kärsiville jäsenvaltioille yksi tärkeimmistä käytettävissä olevista välineistä sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen eriarvoisuuden vähentämiseksi sekä kasvun elvyttämiseksi ja sen pysyvyyden varmistamiseksi.

5. Huomioita ehdotetusta uudesta asetuksesta

5.1 Komitea esittää kohdan 3.3 huomioiden lisäksi kommentteja lähinnä hankkeiden valintakriteereistä, Verkkojen Eurooppa -välineelle keskeisten liikenneverkkojen rahoittamiseksi osoitetuista varoista sekä indikaattoreista.

5.2 ETSK toteaa rahoitettavien hankkeiden valinnan osalta, että hankkeiden tulee noudattaa EP:n ja neuvoston kyseisille aloille

(Euroopan laajuiset liikenneverkot, ympäristöhankkeet ja energia-alan hankkeet) määrittelemiä suuntaviivoja ja olla yhdenmukaisia niiden kanssa. Komitea katsoo, että komission olisi määriteltävä, millaisiin nimenomaisiin toimiin voidaan saada rahoitusta koheesiorahastosta, ja määriteltävä myös kriteerit, joiden perusteella rahoitusta saavat jäsenvaltiot voivat valita koheesiorahaston tavoitteiden saavuttamista parhaiten palvelevat hankkeet (tavoitteiden määrä – yksitoista! – on kuitenkin liian suuri).

5.3 ETSK katsoo erityisesti, että rahastojen ohjelmityksen aiemmissa vaiheissa käytettyjä koheesiorahaston varoja on jaettu liian moniin hankkeisiin ja että toivotut kokonaisvaikutukset liikenneinfrastruktuurin vahvistumiseen ovat tämän takia heikentyneet. Eri jäsenvaltioiden tilanteet olisi otettava huomioon, jotta sekä liikenne- että ympäristö- ja energia-alalla voitaisiin valita tarkemmin ja keskitetymin hankkeita, jotka ovat laajempia ja vaikutuksiltaan vahvempia. Näin voitaisiin tehokkaammin edistää unionin alueiden välillä edelleen esiintyvien infrastruktuurierojen umpeenkuromista.

5.4 Verkkojen Eurooppa -välineelle (*Connecting Europe Facility*) on osoitettu liikenne-, energia- ja viestintäalan hankkeiden rahoittamiseksi yhteensä 50 miljardia euroa. Tästä summasta 10 miljardia euroa saadaan koheesiorahastosta, jonka avulla pyritään samoihin tavoitteisiin (suhteellisuusperiaate). ETSK katsoo, että tätä päätöstä olisi perusteltava tarkemmin, sillä siinä ei esitetä, miksi komissio on päättänyt

— luomaan uuden rahaston, jota hallinnoi keskitetysti toimeenpanovirasto, jonka on koordinoitava toimiaan niin, että se

ottaa huomioon kaikki muut alaan liittyvät – sekä EU- että jäsenvaltiotason – strategiset ohjelmat sekä koheesio politiikan yhteisen strategiakehyksen ja jäsenvaltioiden kanssa solmitut kumppanuussopimukset. Näihin liittyvien toimien ja toimivaltuuksien limittyminen ei siis tunnu tarpeelliselta.

— osoittamaan kyseiseen rahastoon varsin suuret resurssit, vaikka ne ovatkin vaatimattomat komission omiin arvioihin verrattuna ja välttämättömiä tulevien tarpeiden tyydyttämiseksi tavara- ja matkustajaliikenteen alalla (500 miljardia euroa vuoteen 2020 mennessä), energia-alalla (1 500 miljardia euroa vuosina 2010–2030) ja viestintäalalla (250 miljardia euroa). Varat otetaan rakennerahastoista ja suppeamassa määrin koheesiorahastosta. Tämä vähentäisi liikenne- ja ympäristöinfrastruktuurin kehittämiseksi käytettävissä olevia määrärahoja ja aiheuttaisi turhia hankaluuksia. Kun otetaan huomioon, että lukuisat alueet voivat saada kyseistä rahoitusta, näillä resursseilla ei voitane tuottaa komission toivomia kerrannaisvaikutuksia (uusia hankkeita ja uutta rahoitusta myös yksityisiltä tahoilta), ja lopputuloksena saattaa olla, että rahastotoimet pirstaloituvat entistä enemmän. Toivotun vaikutuksen saavuttaminen edellyttää komitean mielestä myös yksityissektorin resurssien hyödyntämistä sekä pirstaloitumisen välttämistä.

5.5 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ehdottamaan indikaattorien käyttöönottoon mutta pitää niitä varsin yleisluonteisina ja riittämättöminä. Esimerkiksi ympäristövaikutuksesta ei todeta mitään, ja ehdotuksessa viitataan vain määriin (indikaattorit): jätteen määrään, rakennettujen tiekilometrien määrään jne.

Bryssel 25. huhtikuuta 2012

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Täysistunnossa hylättiin seuraava muutosehdotus, joka sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

Reet Tederin esittämä muutosehdotus 1**Kohta 1.11**

Muutetaan.

- ~~"ETSK:n mielestä EU:ssa harjoitettava talouspolitiikka (ankarat säästöt, maiden talousrajoitteet, EUn talousarvion rajat, finanssipoliittinen sopimus, EKP:n rajat jne.) on johtamassa taantumaan, jolla voi olla ennakoimattomia vaikutuksia. Tarvittaisiin kuitenkin juuri päinvastaisia toimia: vähintäänkin samanaikaisesti — ellei aivan ensimmäiseksi — olisi tuettava kasvua ja työllisyyttä tekemällä kunnianhimoisempi ja vahvempi ehdotus. Tämän-suuntaista kehitystä voidaan tukea merkittävästi juuri rakennerahastojen (ja tilapäisesti osittain myös YMP:hen liittyvien rahastojen) avulla, kuten todettiin myös 30. tammikuuta 2012 pidetyssä huippukokouksessa, vaikkakin rajoitetusti."~~

Perustelu

Väite, jonka mukaan asianmukaisen ja sääntöjen mukaisen varainhoidon vaatiminen jäsenvaltioilta johtaa taantumaan, ei pidä paikkaansa. Komitean ei tulisi lausunnossaan vastustaa jäsenvaltioiden toimia julkisen talouden tervehdyttämiseksi.

Äänestystulos

Puolesta: 78

Vastaan: 98

Pidättyi äänestämästä: 18